

کیس

تورک اوچاغینک ناسر افطاریدر

ایلك مکتبلك تحصیل مدتی درت سنه اولدینه نظرآ ۱۳۴۲ ده بوکی مکتبلره کیم طلبه ۱۴۵۰ سنه سنک تهاپنده تحصیلی بیتر . کذلک اورت مکتبلك تحصیل مدتی دی سنه اولدینه نظرآ ۱۴۴۴ ده بوکی مکتبلره کیم طلبه ۱۴۵۰ تهاپنده تحصیلی بیتر . بوحساب موجبه ۱۴۴۶ و ۱۴۵۱ سنه لنده . ایلك و اورت مکتبلردن مأذون اولانلر - اسی تورکدن صرف نظرله - دکل اون ، بنش ، ایی صراول یازیلان تورکه حق بوکونی تورکه اترلی آکلاویه جقلرد . چونکه بو اترلده بوکونی تورکه مزده قوللا ندیغیم عربجه و بحجه قاعدله ایله پایلان کملر و جله لموجوددر . بو ، ثابت بسطدر .

مات مجله سوبله برلاجمو برلریلر ایکن ، مکتبکرتک هر طرفنده برطاشکات آوزلمی دوپوزور : «مفاخره منی طایموزرا ! مکتبکرتک نه ایچون بیوک عالم ، متفکرلر ، اقتصادیلر ، مورخلر ، فیلسوفرلر ، پشدریمور !!» بوکاتلر حق اولقله برابر ، قول مجردده قابیلور . چونکه اونو دوپوزورکه مفاخره منی طایمیدیک عالم ، متفکر ، اقتصادچی ، مورخ ، فیلسوفلر ، پشدریمیلر ایچون بوکک برعقلان لازمدر . بوکک برعقلان ، فیکرک بئون تظاهراتی اقاده ایده بیلدیک عواملی چوق و زنکین برلسان ایله الله ایدلیر . شمدیکی یقئ السنه ثلثک قواعدن مرکب لسانیز بوکا غیر کافی ایکن ، عجا عرب و عجم قواعدن تجریدیلریش تورکه بوککاتلر مات بریمیلدیکسی یقئ عرفانک بوککاتلرله یاردم ایده جکی ؟ آملأ ! زونفولاق بیوتک لایحه سنک قبول ، رسأ ، کریه طوغری آتلیجی لک بیوک آچمدر .

گرات ایله سوبلدم کچی بن تورکه نک سادم . لشدریلمسته طرفندارم . عربجه برترکیب توصیب برینه تورکه برترکیب توصیفنک استعمال ایده لسی کذلک «ارسال ایٹک» برنه «کوندرمک» کله سنک قولالسی ایسترم . فقط تورکه قواعده کتاندن عربی و فارسی تراکیب توصیفه الخ قواعده و مثلا «انفال» و «مفاله» و زلری اٹانه سوبله پایلان «ارسال» و «مراسله» کله ریک تام معناری بزم اوکرمدن عربجه قواعده هیچ بروقت تبعیدی عرفانیز ، سیاسی حیایز نامنه ایستتم . عکسکی طب ایٹک ماضی موجودیتیز سوبلریمک و آتی سیاسی حیایتمیز تهلکبه وضع ایٹک و عیلمدر . علم ساحه سننده ایلمک آرزو ایده ووز . ایلم له مک لاف ایله اولماز ، چالیشمق ایله اولور . اوروبالیر ، بزم «سزک مدینه خدمتکنر بو قدر ، دپورلر .

نجه ، یا ککش اولان اوروبالیرک بو ادعاسی جرح ایله عکسکی اثباتلک لازمدر . بواسبات کیفیتی ، سوزایله دکل فعلیات ایست موجود اسی ، بی یازمه و باسه اترلرمنی تدقیق ایتمک اولور . بو اترلی آکلامق و تمیانه بولنیلدک ایچون

لسانیات

عربی و فارسی قواعدندن آیقلاشمش تورکه

ازمیر اقتصاد قونفرم سنده . موضوع بحث اولمش اولان لاتین حروفاتی مسئله سنه دائر بوجوه ده [۱] بر مقاله ، و بو مسئله نک متنی اولقی اوزده ، تورکه املا مسئله سی سرلوحه سیله بر مقاله [۲] و کچنلر ده آتقرمده اجتماع ایش اولان عیث عاید نک تورک ایله عربی و فارسی نک تدریسه دائر و دریدی قرار مناسبتله دیگر بر مقاله [۳] یازاری دوشوندکری ایضاح ایتم .

بو زمینه یازیلجی باشقه بر شی قالدیقی دوشونور ایکن ، بر دیر آتقرمدر بر حوادث کلدی . زونفولاق بمعنی طونه لی حاسی ک تورک لسانک عربی و فارسی قواعدندن تجریدی بیوک ملت مجله سی تکلیف و تکلیفی تأییدلر مجله برقانون لایحه سی تقدیم ایتمدر . [۴]

طونه لی حاسی بک تکلیف حقده مطالعه بیان ایتمدن اول ، قانون لایحه سنک متنی تدقیق ایٹک ضروریدر .

لایحه صاجی ، لایحه سنک دردنجی ماده سی روجه زو تثبیت ایتمدر :
« ماده ۴ — ایلك مکتبلر ده ۱۳۴۲ : اورت مکتبلر ده ۱۳۴۴ : بوکک مکتبلرله هانکی بر درجه ده علم مؤسسه لنده ۱۳۴۶ ییلندن سوکرایلکز تورکه قاعدلی متلری ، اصطلاحلی حاوی کتابلر قولالیلیر »

بو ماده تدقیق ایده لک اولور ایسه ، کوسترلرله یی تاملرندن اعتبارآ تورکه کتابلر سن ، یالکز تورکه قاعدلی متلری حاوی اولاجق و تورکه ده کثیرالاستعمال اولوب عربجه قاعدله کوره پایلان ترک اصایلر ، ترکیب توصیفیلر ، حاللر ، تمیزلر لک و کذلک بحجه قاعدله کوره پایلان ترکیب اصایلر ، ترکیب توصیفیلر ، وصف ترکیبیلر الخ بولنه جی کی عربجه بر رساله اولان « بنا » نک قواعده پایلان و تورکه نک قابلیت افادمنی واسع مقیاسده زنکینلشدیرن و قوتلشدیرن انمال . و تفعل ، مفاغه ، انفال ، انمال ، فاعل ، تفاعل و استعمال و زلرلنک محموللری بولنه جقدر . بوله بر قانونک ، بر دقیقه ایچون اولسون ، قبولی فرض ایتمدن سوکره تطبیق نک نتیجه لرنی تدقیق ایٹک قاعده دن خالی دکدر .

مصراعلی بنم سکا سوبله مک ایسته دیکم سرك الك بلیغ برافاده می دکلدیر ؟ و سن حشرت ایچین حشرت هانسنک بوتون سبارخی بندن ابی بیلیمورمیسک ؟ سکا ، مادام بو قدر سو بیورده سک ، نندن ایچنده اوطور میورسک ده قارشیننده دور بیورسک ؟ دیه ناره بوایکی مصراعله جواب ورهن سن دکلیسک ؟ او حالده نه ایچین ، ذاتا سنده اولان برشی شی سکا ورمکک چالیشیم ؟

یالکز شونی سوبله مک ایسترمک ، او « آریق ، کونلری ، و سالدن سکره ، بنم ایچین ایکنجی بر تحس مشی اولدی . سکا شوسوزلری یازدیقم صیرمه ده « نأج الدین » مجله . سنده کی اویٹک پخرمسندن ابکی بیل اول بر کیش حباتی سوردریکمز « چاک قایا » بی کوربیورم ؛ براز دقله باقسم سنک اویکده کورمجمک ؛ لکن نه یارار ؟ بو آرق سقاریه محاربه لر ایستندمکی « چاک قایا » دکدر . مادامکک جامسز اولارده بر سیار قاربوله اوستنده تیر تیر میتمیه جکمز ؛ مادامکک سوک بهار باغلرنده طوبلا دیغمز چالی چیرپی ایله تکرار آتشمزی کندیمز باقمیه جفز : مادامکک آتشمز اوزرلی قیزیل تیرلر مور وادیلر ، باقدیمز زمان بعض عزیز یرلرک خیالتلری کورمیه جکمز ؛ مادام سن صاری زیبک ، نور کوسی سوبله دیکک ماهتابی کچه لره نظر لمزک هر تصادفی بر کره آرزوسنی بیلدرمیه جک ، ها او راده اولمشز ، ها بوراده قالمشز ، آرق نه یارار ؟

ای « آریقلر » شاعری ، سکا مین ایدرمک ، وطن ده معشوقلر کیدر : اوزافکن ده اچوق سه وایر ، ده اچوق روحه یاقیتدر ... اگر عشقی کلبک اوستنده دائمی بر علو کی محافظه ایٹک ایسترسک ، کندیک اوکا هیچ قاووشماش عدایت وراقک ، صله نه ده ، دام الصلینه ده ایجاد ایدن خیلک ، بوصورتله حقیقتدن انتقام آلسین !

یعقوب قمری

- [۱] بی مجموعه ، نومور ۷۹
[۲] بی مجموعه ، نومور ۸۰
[۳] بی مجموعه ، نومور ۸۳
[۴] اقدام « غزیه سی ، بوقانون لایحه سنک متنی ۲۹ آگستوس ۱۳۳۹ — ۱۹۲۳ تاریخی نسخه منده نشر ایتمدر .

کندشزی عربی وقایعی قواعدند مستقیماً قلم باز، مقاله به نایت و پرزدن اول، شونی ده علاوه ایتک ایستمرکه غایت مهم اولان لسان مسئله لری اداری قومبوسونر ایله حل اولماز . بوی مسئله لردمکی رأی صاحب لری ، علمه کوتلی اعتبار لری و لسانیه واقف اولقله برابر لسانیه ترقیات آخیر منه واقف اولان ونه ایستمرکی بیان ذواتند مرکب ، تام ، مناده ، رهیت علیه اعضا سیدر ، انور باشانک حریبه ناظر لری زماننده « دواژده حروف منفصله استعمالی و محررات رسمیه یک بو حرف لری یازلسی حریبه ناظر باشانک امری اقتضاسندندر » طر زنده کولونج تمیم . مملکتیزک شرفی اثر براق ماهیتند دکل ایدی . زیرا هیچ بر زمان و ماکنده ، لسان مسئله ی بر اداری مسئله دکدر . بو ساحه ده ، ایلک و صوک سوز علمکدر .

دار الفنون معلم لردن

آرام غلانی

هامش — بو مقاله حاضر لاندندن صوکره غنیزلر ، طولی حلی یک تکلیفک ملت مجلسنج شایان مذاکره کورولدیکنی یازدیلر . آ . غ

ملی ادبیات تدقیق لری

عاشق « کوهری » یه عابد ایکی وثیقه نورک لک خلق ادبیانه و بالخاصه آناتولی و روم ایلیده بیتن ساز شاعر لرنه دائر اوزون سنه لردن بری تدقیق انده بولونمقدیم . بویه اولدییی حالده ، اسکی مجموعه رده شعر لرنه صیق صیق تصادف ایستدیمز بر جوق معروف ساز شاعر لرنک حیات حقیقه یک آرز معلومات اله ایدم بیلدم . خلق ادبیانمک نوع لری ، شکل لری ، اسکی عثمانی حیاندنکی موقعی ، فاسیق ادبیانه رابطهلری ، عمومی طرز تکامل حقیقه صریح و یک اطرافلی فکر لری ایدینه بیلدیم حالده ، عاشق لرنک حیات و زمان لری حقیقه کی بو مجهولیتک اسبابی ، « ملی تیاعر » مجموعه سنده نشر ایستدیم بر مقاله ده و اوندن اول « اقدام » ده « ساز شاعر لری » عنوانی آتندنکی تدقیقات سلسله سنده ایضاح ایشتم :

فلاسیق شاعر لرن و تذکره مجیز ، بونلر حقیقه فوق العاده تریفکار برحسب دکر لردن اثر لرنده برنورلو بونلردن بحث ایدم بونلر . زاولالی « صفائی » تذکره سنده بر ایکی یکچری شاعر لرنک اسمی ذکر ایستدیک ایچون « سید

وهی » نلک شدتلی هجومه اوغرامشدی ... « سالم » ک عاشق عمر « دن بحث ایتمه کی بر قاچ حادثی ، آنجا بر استسنا اولارق تلقی ایدم بیلر . ایسته بوندن دولتی ، بزم اسکی عاشق ادبیاتنک بلکه انک منتظرکار سیاسی اولارق قبول ایستدیمز شاعر « کوهری » حقیقه اخیراً اله ایدم بیلدیم ایکی تاریخی وثیقه ، ملی ادبیات تدقیقاتی اعتباریه ، فوق العاده اهمیت لدر .

« ساز شاعر لری » حقیقه کی مقاله مکر برنجیستند ، ساز شاعر لری حقیقه تاریخی معلومات و بر دیکم سیراده ، « کوهری » حقیقه شو مطالعه یی بورتشدم : [بونون بوشاعر لر آراسنده « کوهری » بالخاصه شایان دقتدر . اثر لرنده عاشقانه و صمیمی بر ادا ، اسلوبنده نفیس بر سلاست موجود اولان بوشاشقک اثر لری حالا جوق اوقونور ، جوق ترتم ایدیلر .

« سخن » قصیده سی ناظمی « وهی » بی : اتفاقاً ایدیلر مسلک عاشق عمره عشق و شوق ایله نیجه قانیه بویاسخن کوهری کفتمنه دودنی بو کورلرده مدد کوهر نادره لؤلوی لالای سخن فریادیه شکایته مجبور ایدم چک قدر شهرت قازانان بوشاشقک لطیف بر قوشمه سی بر نمونه اولارق عرض ایدیسور :

بن کوزلم دیو هودان اوچه
ایندیرلر سنی ایل یمان اولور
سیاه کاکلرک کورنه صاحبه
باد اسر داغیتیر بیل یمان اولور

کوزلک سودیمک سنده بیلسک
ایستدیک ایشله یشمان اولورسک
کل آقشاملا یلم بولده قایبرسک
قارا کلکی کیجه ده یول یمان اولور

یحاره کوهری دیر حالم عان
طاغ باشندن اکینک اولور دومان
اندم بن سنی صار دیم زمان
عشقزده آرمار حال یمان اولور

...

« طمشوارلی الحاج ابراهیم نعم الدین » افندینک « ۱۱۵۷ » ده یازمش اولدییی حقیقه الشهدا » عنوانی یک قیمتدار بر اثر اخیراً اله کچدی . مؤلف مقدمه کندی طامه سنک

اصلاً سرح حاقندن و روم ایل غازی لردن اولدییی آنکلا تریک ، بالناسبه « کوهری » دنده بحث ایدیسورکه ، بوقفره ، بزه کوهریک اون برنجی عصر صوکلرنده شهرت قازانش بر شاعر اولدییی یعنی زمان اعتباریه عاشق عمره بر از تقدم ایستدیک کوسته بریور :

[... فی الاصل نسل قدیمز اکره قلمه سی سرحدی رجالدن اولوب جد اعلا مز قوه ابراهیم آغا سیدالغزات سلطان محمد خان بن سلطان مراد خان علیه الرحه و الغفران حضرت لری بیگ سنه سنده اکره قلمه سی فتح و تسخیر ایلدکلرنده اندرون هارون خدمتیه اول غزای اکرده برابر بولنوب ظاهر اولان خدمت مجاهد سی و زیاده غیرت و غزاسی حبلیه بر براق آغالی ایله جراغ و بهره باب یسورخله قلمه مز بورده نقراتی ایله محافظه قائلش . بعد اوغل احمد آغا کاله ایریشوب غزا و جهاده قادر و زیاده شجاع و بهادر اولقله اکره قلمه سنک صاغ قول آغالی ایله آلائی بکلیکی مانعه الجمع ایکن بالاستحقاق جمع و برابرجه ضبط و نیجه بیلر متصرف ایکن روی غزاده شهید شهادتی نوش و جنت اعلا ده حور لری در آغوش ایلدکه اوغل ابوبکر آغا که والده عزیزه مزک بدر لردر برینه باباسی اتمکی اولان صاغ قول آغاسی اولمشدر . شهید مرقوم احمد آغا ک سرحدلره ایلدیک غزالرک حکایتی و جنبش شجاعی حددن افزون و قیاسدن بیرون اولوب بورساله مختصره ده تفصیل و بیان بحلی اولماغین الی الان السنه رجال سرحد لویاده اوقتان اشیو منظوم مرثیه سی تبرک کتب و ترقیم اولندی . نظم بودر :

غاز لرنک سرافرازی آغاسی
وصفکی سولین دیلر آغلاسون
بونجه غزات ایل اوهرمانک
غزایه اشدوکی بولر آغلاسون

غزا میهنه سنک بیر و پلانی
فی سبل الهدی غزاسی جنکی
قیلان بوسی ایل آتتون چلنی
یله طاق دینی نلر آغلاسون

نام حق دلدن تکرار ایلین
شجاعت کوهرین اطهار ایلین
کیجه کوندوز آکا تیار ایلین
یازمنی سادان آلر آغلاسون